

[Axel Ivan Pedersen.]

forslagsstillernes målsætning er vi i socialdemokratiet enige, og jeg håber, vi gennem et udvalgsarbejde kan enes om den mest hensigtsmæssige fremgangsmåde, således at man i de tilfælde, hvor man må finde det rimeligt at yde erstatning, vil få fuld erstatning og derfor i tryghed kan deltage i de for samfundet så værdifulde omend bekostelige vaccinationer for fremtiden.

Thestrup: Jeg vil på mit partis vegne anbefale det foreliggende forslag.

Bag dette forslag ligger der et meget stort og meget vanskeligt juridisk problem, spørgsmålet om, hvorvidt de erstatningsregler, vi hidtil har levet under, det, der med et juridisk udtryk kaldes for culpereglen, er tilstrækkelige i vort nuværende samfund. Denne regels hovedindhold er, at hvis en skade indtræffer og det kan bevises, at nogen har forvoldt denne skade, så skal den pågældende, skadevolderen, betale erstatning til den, der har lidt skaden. Men kan der ikke påvises nogen, som har forvoldt skaden, så må den skadelidende selv bære skaden.

Denne regel har i det store og hele været en udmærket regel i det temmelig ukomplicerede samfund, som vi har haft næsten lige op til vore dage. Men gennem teknikkens udvikling er vi i dag kommet ind i et samfund, der er helt anderledes kompliceret end det gamle. Det store tekniske apparatur, men også meget andet, f. eks. nye metoder at bekæmpe sygdomme på, medfører risici for skader i et helt andet omfang end tidligere. Og samtidig bliver det vanskeligere og vanskeligere at påvise årsagssammenhængen mellem en indtrådt skade og de handlinger eller de foranstaltninger, der for en almindelig betragtning må fremstille sig som den sandsynlige årsag.

Det tilfælde, vi her behandler, lammelser indtrådt efter poliovaccination, er netop af denne art. Der er imidlertid også andre. Der har foreligget nogle tilfælde, hvor mennesker er døde under operationer, operationer, der regnedes for ganske ufarlige, men hvor alt tyder på, at et narkoseapparat har svigtet, måske uden at nogen kan gøre for det. Jeg har i den allerseneste tid haft henvendelse vedrørende en sag, som der

måske er nogen af det høje tings medlemmer der har læst om i avisen. En ung lærer, der deltog i en hjemmeværnsøvelse, blev dræbt, fordi der fejlagtigt var kommet en skarp patron mellem de løse patroner, der ellers blev brugt til øvelsen. Landsretten har for nogle få dage siden fastslået, at hverken den pågældende våbenmester eller den pågældende kompagnichef kan gøre for det. Og så er det, at man i alle disse tilfælde siger: ja men skal da de ulykkelige, det går ud over, enkerne og børnene efter de mænd, der dør, de, der bliver lammet ved vaccinationerne, skal de da så ikke have erstatning, fordi de ikke kan komme og bevise, at den eller den har begået den eller den fejl?

Og her er der i alt fald ét område, hvor det vil virke særlig grelt, hvis man nægter dem erstatning, og det er, hvor det er det offentlige, staten eller kommunerne, der har opfordret til vaccinationerne for at modvirke en epidemi eller har opfordret til at uddanne sig i våbenøvelse for at værne staten i tilfælde af en krig, eller hvor det er på det offentliges hospitaler, at de beklagelige tilfælde med narkoseapparaterne sker. Her er det nemlig den store, rige stat, som vi alle betaler og betaler skatter og afgifter til, der står over for det lille private menneske. For det offentlige betyder udredelsen af disse erstatninger intet som helst. For den private, der lider tabet, der lider skaden, er det ofte en velfærdssag at få erstatning. Derfor er det efter min mening rimeligt at overveje, om det offentliges erstatningsansvar stadig skal gå efter den gamle culperegul, eller om vi skal søge at finde frem til synspunkter, der passer bedre til vort nuværende samfund.

Det forslag, der her er tale om, har en betydelig interesse. Her foreligger et tilfælde, hvor det virker ualmindelig grelt, at der ikke er en egentlig ret til erstatning. Det er naturligvis udmærket — og det kan man da også kun sige tak for — at man fra det offentliges side vil give en kulancerstatning, men en af de ting, der skulle adskille vort samfund, vort retssamfund, fra den gamle kongelige enevælde, er jo netop det, at hos os har statsborgeren eller bør statsborgeren have en egentlig ret,